

Skønmaleri og virkelighed

06.09.2020 KL. 16:31

https://jyllands-posten.dk/pictures/image/12391923/gxtrxg/ALTERNATES/h-5_3/ledersidetegning-mandag-19-11-18-rgb

Budget 2021: Det ville være på sin plads, om byens borgmester samlede alle kommunens problemer og kom med et bud på en løsning.

VIGGO JONASEN cand.scient.pol., lektor emer., fhv. byrådsmedlem (EL)

Onsdag den 9. september behandler Aarhus Byråd første gang forslag til budget for 2021 og budgetoverslag 2022-2024.

Ved den store kommunalreform i 1970 blev den kommunale budgetdebat tænkt som en demokratiets festdag. Når byrådet lægger budget, tegner man situationsbilledet og perspektiver for, hvordan byen skal udvikle sig, og for hvordan byen skal betjene indbyggerne – med skoler, ældrepleje, biblioteker, social støtte til de svage. Faktisk kigger man fire år frem: ”budgetåret” og de tre næste overslagsår. Tilsvarende med debatten om regnskabet: Gik det, som vi ønskede?

Borgmesteren udsender da også en budgetredegerelse, hvor man gør en del ud af ”fortællingen om Aarhus” – hvor meget vi vokser, hvor godt det er og ikke mindst Fortællingen om Aarhus: »Aarhus er Smilets By – uhøjtidelig og tilbagelænet, ung, optimistisk, ambitiøs og summende af liv« – kort sagt: Aarhus er en god by for alle.

FN's Verdensmål er også med i budgetredegerelsen – og verdensmålenes sammenhæng med Aarhus-målene:

»En by med brug for alle – En by med et stærkt erhvervsliv – En by med fællesskab og medborgerskab – En by, hvor alle er sunde og trives.«

Budgettet for Aarhus i 2021 fik faktisk en stor sæk penge: Udgifter på 21,9 mia. kr., indtægter på 22,2 mia. kr.

Heraf fremhæver borgmesteren nogle iøjnefaldende poster:

- 30-33 mio. kr. om året til ældreområdet for at sikre en god og værdig pleje af de ældste medborgere.
- 100 mio. kr. i alt til at sikre gennemførelsen af den ambitiøse Klimastrategi, der er beskrevet i Klimaplanen.

- 40-42 mio. kr. årligt til socialområdet, hvis økonomi har været under pres i en årrække. Heraf målrettes 10 mio. kr. området for socialpsykiatri og udsatte voksne.
- 10 mio. kr. årligt til en ”Grøn og renere by”.
- 5 mio. kr. årligt til trafiksikkerhed
- Et årligt driftstilskud på 750.000 kr. til Aros til etablering af The Next Level – som består af The Dome, en 1.000 kvm stor installation i en halvkuppel over jorden samt et stort underjordisk galleri på 1.000 kvm under Officerspladsen.
- Beløb til biodiversitet og vandindsatsplaner.

Og det er jo godt.

Derudover har borgmesteren regnet ud, at der er et ”råderum” på 39 mio. kr., som byrødderne kan sidde og fordele i budgetforhandlingerne – så de enkelte partier kan fremhæve, hvilke formål de særligt har fået tilgodeset.

Når man så har vedtaget budgettet og fordelt de 39 mio. kr., er alt godt i Aarhus. Skoleeleverne kan glæde sig til at gå i sunde og indeklimaoptimale skoler. De ansatte på plejehjem og bosteder kan glæde sig til velordnede vagtplaner og afslappet arbejdsmiljø. Drikkevandet er sundt og beskyttet.

Og ikke at forglemme: Aarhus har stadig den noget nær laveste kommuneskat i Jylland.

Borgmesterens budgetredegerelse tegner et lyst billede af Aarhus.

Ved siden af budgetredegerelsen ligger mange bilag fra magistratsafdelingerne. Her tegnes et mere virkelighedsnært billede. Ganske vist skriver man ikke direkte om Kongsgård-skandalen eller Demenscentrum-skandalen eller underbemanding og fejlmedicinering på bosteder for ældre og handicappede eller mistrivsel på skoler eller utilstrækkelig grundvandsbeskyttelse.

Socialforvaltningen tegner et billede af udviklingen 10 år frem: Et voksende antal borgere med behov for hjælp. En årlig budgetstigning, der principielt følger befolkningsudviklingen – men som skal finansieres ved et ”finansieringsbidrag”, der nogenlunde går lige op med budgetstigningen.

Så: Ved uændret økonomisk politik vil socialektoren om 10 år stå med en budgetmangel på 472 mio. kr. Med andre ord: Betjeningen af de svage og handicappede borgere vil blive ”tyndet ud”. Det nævnes ikke, at det sociale tilsyn kritiserer afdelingen for mangel på uddannet personale. Afdelingens 2021-budget er på 9,241 mia. kr. Så: En manko på en halv mia. vil kunne mærkes. Ganske vist er der i budgetforslaget afsat 40 mio. kr. til afhjælpning af den økonomiske klemme. Det går

nogenlunde lige op med nedskæringerne i ”balanceplanen” i 2020 – og så afskaffer man den sidste rest af barselslønrefusionen: Når barselsvikar skal indkaldes til afløsning af den gravide socialrådgiver, skal lønnen tages ud af det almindelige budget.

Samme problem beskrives tydeligt fra børn- og ungesektoren. Et voksende antal børn skal undervises inden for uændret lønbudget. Specialundervisningen er underfinansieret. Efter mange års utilstrækkelig bygningsvedligehold planlægger man nu – over en 10 års tid! – at renovere og indeklimateforbedre.

Pleje- og omsorgssektoren beskriver ikke problemet helt så tydeligt. Her har borgmesteren jo øremærket 30-33 mio. kr. til »en god og værdig pleje af de ældste medborgere«. Afdelingens budget er på 4 mia. kr. Der ses ingen analyse af, hvor langt de 30-33 mio. kr. rækker til at dække vagtplanerne med uddannet personale. Vi har jo netop kunnet læse Kongsgård-rapporten om himmelhøj personalegennemstrømning og ledelsesudskiftning. Flere steder står: Der har ikke været balance i driften. Med andre ord: Bevillingen har ikke rakt til at dække vagtplanerne, og slet ikke når sygdom og personaleflugt har fjernet hænder. Mon ikke samme problem er at finde på Demenscentrum og Skæring Plejecenter? I hvert fald har vi jo tidligere kunnet læse, at pleje- og omsorgssektoren mangler 300 mio. kr. for at være på serviceniveau som i 2008.

Det er ikke enkelt at skaffe sig overblikket over problemerne, mangelproblemerne i Aarhus Kommunes velfærdsservice. Problemerne er beskrevet i underbilag i budgetmaterialet, som kommentarer til budgetforslagene. Men der er ingen sammenfatning af problemernes omfang og de anviste løsningers tilstrækkelighed eller manglende tilstrækkelighed. Det ville forekomme rimeligt, at borgmesteren og hans afdeling havde lavet en sådan beskrivelse – og en overordnet strategi for løsning. Men nej – vi får kun en smukt trykt budgetredegørelse, der nævner de gode mål og eksempler på, at man afsætter midler. Det nævnes også, at penge til de gode initiativer skaffes »ved administrative besparelser og brug af færre eksterne konsulenter«. Det er lige efter en ekstern konsulentrapport om Kongsgård-skandalen.

Som nævnt: Borgmesteren vurderer, at der i 2021 er et ”råderum” på 39 mio. kr., som byrådets partier kan føre nattelange budgetforhandlinger om, og hvor man kan fordele millionerne til de 167 budgetforslag, som partierne har stillet. Hvis forhandlingerne går, som de plejer, finder borgmesteren ca. 60 mio. kr. yderligere, som kan bruges til ekstra forbedringer.

Og så kan Aarhus Byråd se frem til næste års budgetlægning for 2022, hvor de strukturelle problemer stadig står tilbage – hvor afdelingerne skal levere et ”finansieringsbidrag” (udsultningsbidrag) til løsning af de meropgaver, som følger af befolkningsstigningen. Med andre ord: De ansatte skal løbe stærkere – og stærkere. Og hvor børn med behov for specialundervisning stadig må vente halve og hele år. Og hvor flere borgere med handicap må deles om de samme for få ansattes service.